

บทที่ 2

หมู่เกาะสแปรตลี และความสำคัญ

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลี (Spratly Island)

หมู่เกาะสแปรตลี เป็นหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาหมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้ และเป็นหมู่เกาะที่มีความสำคัญทั้งในด้านการคมนาคม ด้านยุทธศาสตร์และเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ และหมู่เกาะนี้ยังเป็นต้นเหตุที่สำคัญที่ประเทศชายฝั่งต่างๆ ที่มีอาณาเขตติดกับทะเลจีนใต้ต่างก็กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีนี้ บริเวณนี้จึงเป็นบริเวณที่มีปัญหาข้อพิพาทมากที่สุดในทะเลจีนใต้ เนื่องจากหมู่เกาะสแปรตลีนี้เป็นหมู่เกาะที่มีพื้นที่กว้างมากที่สุด และประกอบด้วยเกาะเล็กเกาะน้อยจำนวนมาก และเป็นหมู่เกาะที่มีความสำคัญและมีปัญหาข้อพิพาทมากที่สุดอีกด้วย

หมู่เกาะสแปรตลี (Spratly Islands) (มีชื่อในภาษาจีนว่า Nansha ซึ่งแปลว่า เกาะใต้ มีชื่อในภาษาเวียดนามว่า Thoung sa และมีชื่อในภาษาฟิลิปปินส์ว่า Kalayaan ซึ่งแปลว่าอิสระ) เป็นหมู่เกาะที่ตั้งอยู่ทางตอนใต้ของทะเลจีนใต้ มีความยาวตั้งแต่เหนือจรดใต้ ประมาณ 500 ไมล์ทะเล และมีความกว้างประมาณ 400 ไมล์ทะเล ประกอบด้วย เกาะเล็กเกาะน้อย ไซดหินที่เกิดจากปะการัง แนวปะการัง ที่ตื้นและชันทรายจำนวนมากกว่า 230 แห่ง กระจายอยู่ในพื้นที่ประมาณ 180,000 ตารางไมล์ทะเล¹ ในแนวตะวันออกเฉียงเหนือและตะวันตกเฉียงใต้ของทะเลจีนใต้ โดยหมู่เกาะสแปรตลีตั้งอยู่ระหว่างทิศตะวันออกของประเทศเวียดนามกับทิศตะวันตกของประเทศฟิลิปปินส์ และอยู่ทางตอนเหนือของประเทศมาเลเซียกับประเทศบรูไน มีระยะห่างจากหมู่เกาะพาราเซลลงมาทางใต้ประมาณ 550 ไมล์ อยู่ห่างจากเกาะไหหลำของประเทศจีนประมาณ 900 ไมล์ อยู่ห่างจากชายฝั่งของเวียดนามประมาณ 230 ไมล์ อยู่ห่างจากหมู่เกาะปาลาวันของประเทศฟิลิปปินส์ทางตะวันออกประมาณ 120 ไมล์และอยู่ห่างจากรัฐซาบาห์ของประเทศมาเลเซียทางใต้ประมาณ 150 ไมล์ ในบรรดาเกาะเล็กเกาะน้อยของหมู่เกาะสแปรตลีนี้ มีเพียงประมาณ 33 เกาะเท่านั้นที่สามารถใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นบริเวณที่ จีน

¹ คณะทำงานสนับสนุนคณะกรรมการการศึกษาปัญหาาระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ ประจำปี 2542 คณะที่ 1, "ปัญหาในทะเลจีนใต้กับผลกระทบต่อยุทธศาสตร์และโครงสร้างกำลังรบของไทย," รวมบทความการศึกษาปัญหายุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ, หน้า 159.

เวียดนาม ได้หวั่น ฟิลิปปินส์ มาเลเซียและบรูไนต่างกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะดังกล่าว ซึ่งยังเป็นปัญหาข้อพิพาทที่ยังไม่อาจหาข้อยุติได้ในปัจจุบัน² (ดูรูปที่ 3)

หมู่เกาะสแปรตลี สามารถแบ่งออกได้เป็นหมู่เกาะย่อยๆ ได้อีกหลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่ม จะประกอบไปด้วย เกาะเล็กเกาะน้อย ไซดหิน เนินทรายและแนวประการัง โดยใช้เส้นเมริเดียน ที่ 115 องศา 18 ลิปดา เป็นเส้นแบ่งหมู่เกาะสแปรตลีเป็นฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก โดยมีความกว้างฝั่งละประมาณ 30 ไมล์ทะเล ดังนี้

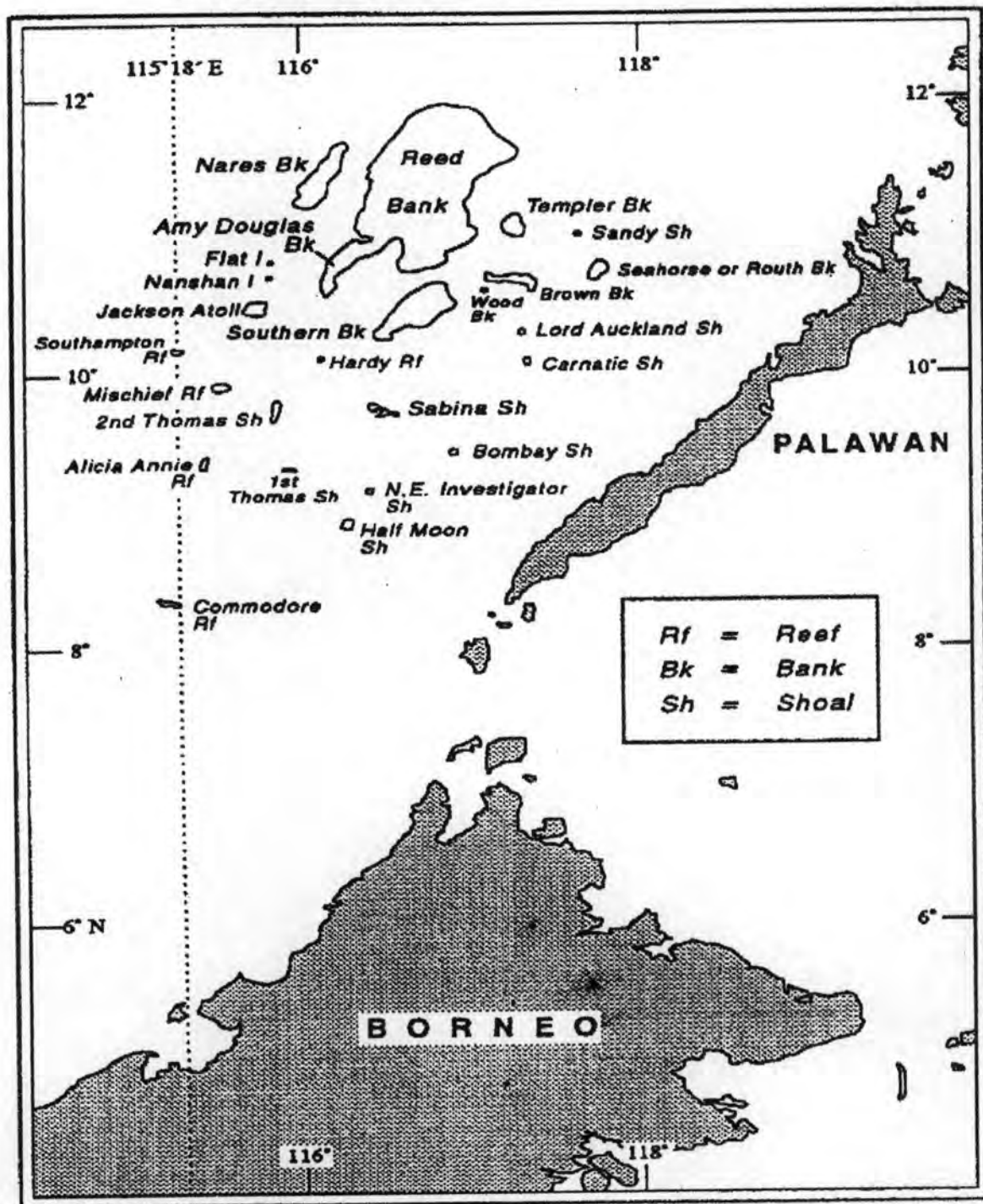
1.1 หมู่เกาะสแปรตลี ทางตะวันตกของเส้นเมริเดียนที่ 115 องศา 18 ลิปดา ตะวันออก ซึ่งมีหมู่เกาะต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1.1.1 North Dander Reef
- 1.1.2 Trident and Lys Shoals
- 1.1.3 Thitu Island and Reef
- 1.1.4 Subi Reef
- 1.1.5 Loaita Bank and Reef
- 1.1.6 West York Island
- 1.1.7 Irving Reef
- 1.1.8 Tizard Bank and Reefs
- 1.1.9 Flora Temple or Western Reef
- 1.1.10 Discovery great and small Reefs
- 1.1.11 Union Bank and Reefs
- 1.1.12 Tennent or Pigeon Reef
- 1.1.13 Cornwallis South Reef
- 1.1.14 Alison Reef
- 1.1.15 Pearson Reef
- 1.1.16 Maralie Reef or Bittern Reef
- 1.1.17 Fiery Cross or Northwest Investigator Reef
- 1.1.18 London Reefs

² จูตวัฒน์ กำเหนิดรัตน์, "ความขัดแย้งระหว่างจีน-เวียดนามเหนือหมู่เกาะสแปรตลี," วารสารเสนาสนเทศ (26 พฤษภาคม 2531): หน้า 5.

- 1.1.19 Spratly Island and Ladd Reef
- 1.1.20 Amboyne Cay
- 1.1.21 Barque Canada Reef
- 1.1.22 Mariveles Reef
- 1.1.23 Erica Reef
- 1.1.24 Investigator Shoal
- 1.1.25 Commodore Reef
- 1.1.26 Ardasier Bank
- 1.1.27 Swallow Reef
- 1.1.28 Royal Charlotte Reef
- 1.1.29 Louisa Reef
- 1.1.30 North and South Luconia Shoals

Map 4. The Spratly Islands east of meridian 115°18'E

Source: David Hancox and Victor Prescott, *A Geographical Description of the Spratly Islands and an Account of Hydrographic Surveys Amongst those Islands*. International Boundaries Research Unit, 1995.

รูปภาพที่ 1 แสดงหมู่เกาะต่างๆ ของหมู่เกาะสแปรตลีทางตะวันออกของเส้นเมริเดียนที่ 115 องศา 18 ลิปดา ตะวันออก

1.2 หมู่เกาะสแปรตลี ทางตะวันออกเฉียงของเส้นเมริเดียนที่ 115 องศา 18 ลิปดา ตะวันออก ซึ่งประกอบไปด้วย³

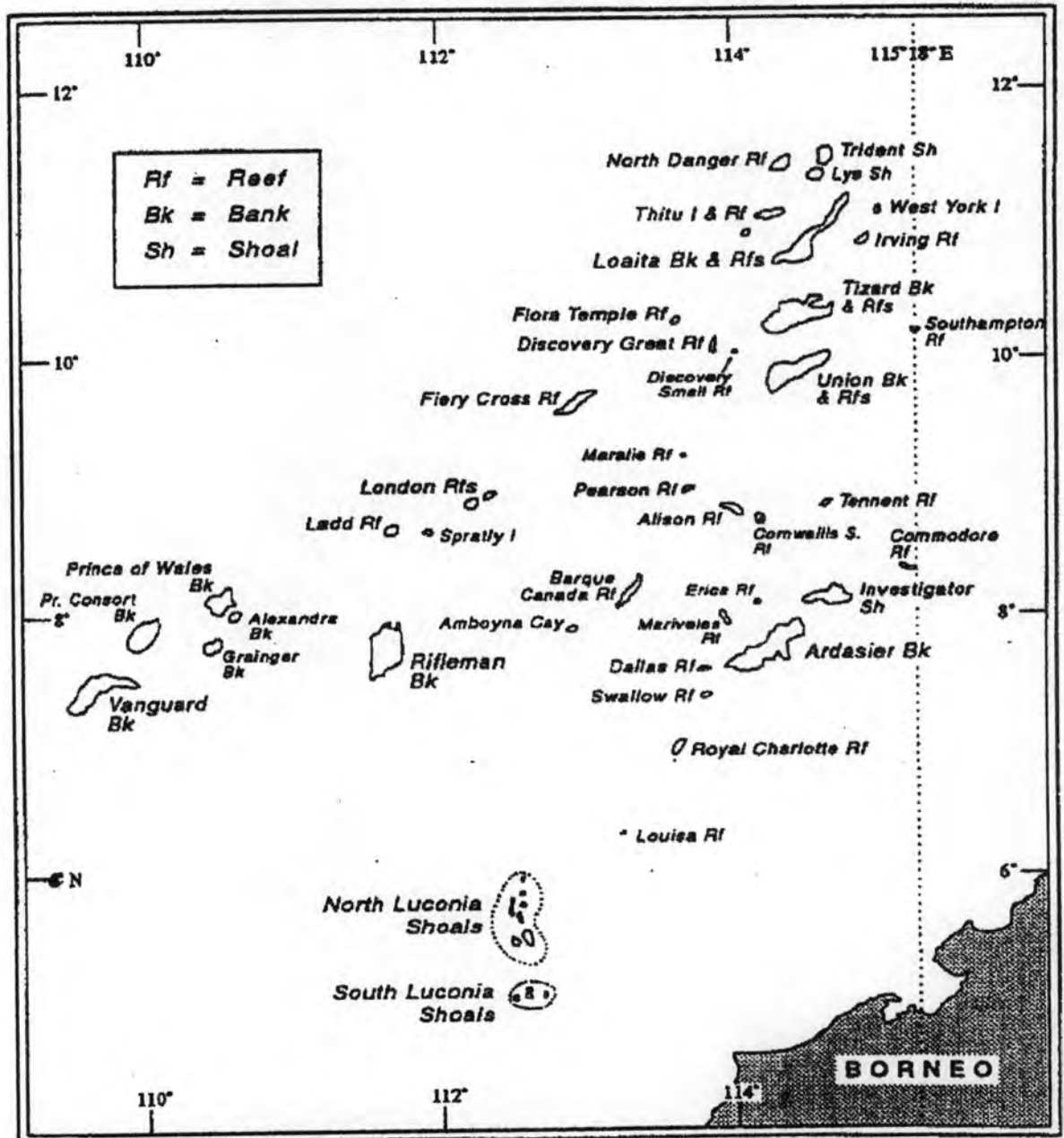
- 1.2.1 The Northwest Banks
- 1.2.2 Flat and Nanshan Islands and Hopkins Reef
- 1.2.3 Jackson Atoll
- 1.2.4 Southampton Reefs
- 1.2.5 Hardy Reef
- 1.2.6 Lord Auckland Shoal
- 1.2.7 Canatic Shoal
- 1.2.8 Sabina Shoal
- 1.2.9 Boxall Reef
- 1.2.10 Second Thomas Shoal
- 1.2.11 Mischief Reef
- 1.2.12 Alicia Annie Reef
- 1.2.13 First Thomas Shoal
- 1.2.14 Bombay Shoal
- 1.2.15 Northeast Investigator Shoal
- 1.2.16 Royal Captain Shoal
- 1.2.17 Half Moon Shoal

ในบรรดากลุ่มของเกาะย่อยๆต่างๆเหล่านี้ ยังมีเกาะเล็กเกาะน้อย ไซดหินและแนวปะการัง ซึ่งมีชื่อเรียกต่างๆกันอีกมาก⁴

³ David Hancox and Victor Prescott, "A Geographical Description of the Spratty Islands and an Account of Hydrographic Surveys Amongst Those Islands," *Maritime Briefing* 1,6 (1995): 3-30.

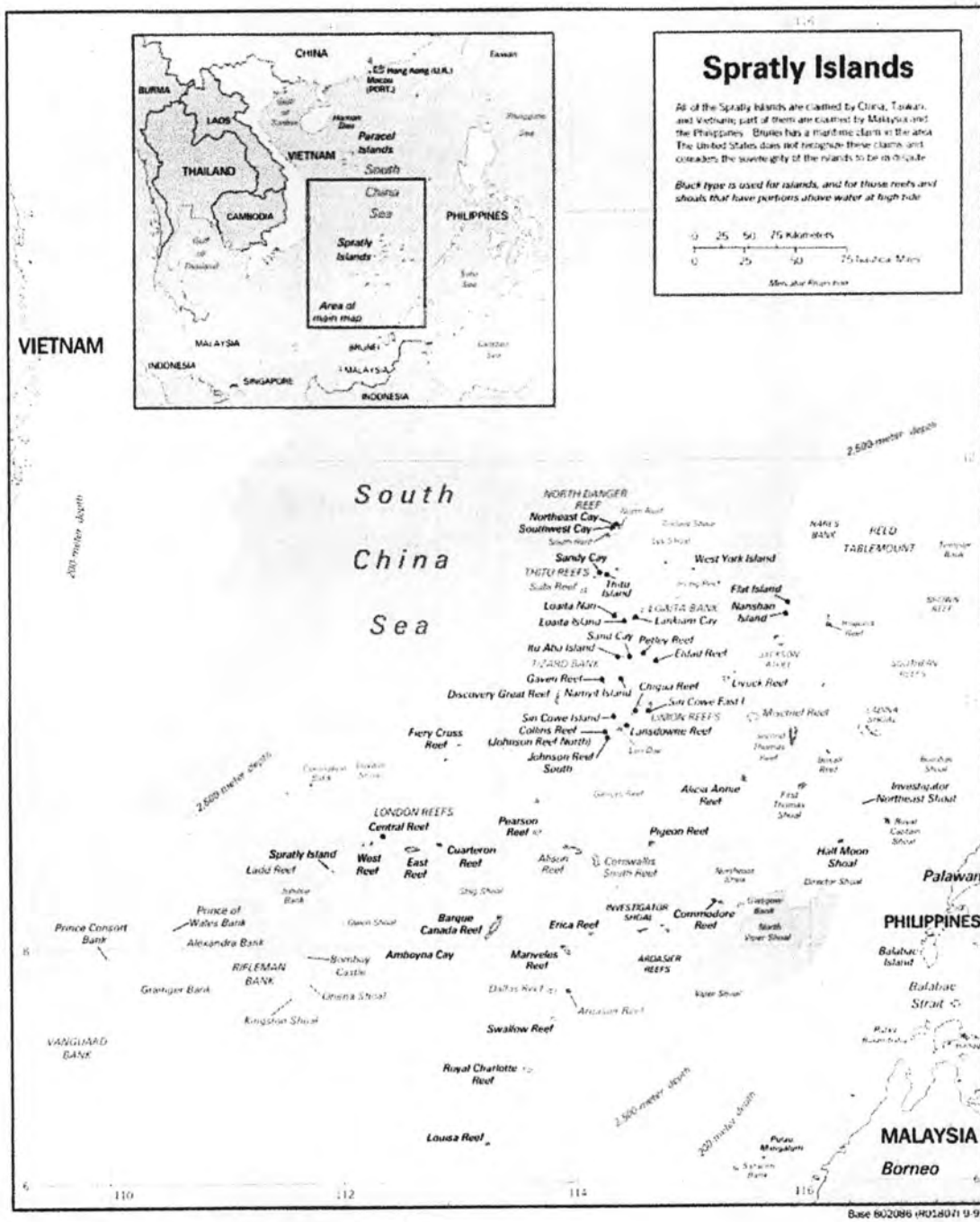
⁴ โปรดดูรายละเอียดของชื่อเรียกเกาะต่างๆ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ในภาคผนวก ก

Map 2. The Spratly Islands west of meridian 115°18'E

Source: *Maritime Briefing*, Vol. 1, No. 6 of International Boundaries Research Unit

รูปภาพที่ 2 แสดงหมู่เกาะต่างๆ ของหมู่เกาะสแปรตลีทางตะวันตกของเส้นเมริเดียนที่ 115 องศา 18 ลิปดา ตะวันออก

รูปภาพที่ 3 แผนที่แสดงที่ตั้งและลักษณะทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลี⁵

⁵ แหล่งที่มา: <http://www.lib.utexas.deu/map/middle east and asia/spratly 95.jpg>.

2.2 สภาพทางภูมิศาสตร์ของทะเลจีนใต้ที่สัมพันธ์กับหมู่เกาะสแปรตลี

ทะเลจีนใต้ เป็นส่วนหนึ่งของมหาสมุทรแปซิฟิกตะวันตก มีขนาดใกล้เคียงกับทะเลเมดิเตอร์เรเนียน คือมีพื้นที่ประมาณ 2,318,000 ตารางกิโลเมตร ความยาวจากเหนือจรดใต้ประมาณ 2,100 กิโลเมตร ความกว้างจากชายฝั่งตะวันออกถึงชายฝั่งตะวันตกประมาณ 1,750 กิโลเมตร⁶ International Hydrographic Bureau ได้ให้คำจำกัดความของทะเลจีนใต้ไว้ว่า เป็นทะเลกึ่งปิด ที่มีลักษณะทอดยาวจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ ไปยังทิศตะวันออกเฉียงเหนือ⁷ และได้กำหนดอาณาเขตของทะเลจีนใต้ว่า มีพื้นที่ตอนเหนือเริ่มตั้งแต่ แหลม Jiaowei ซึ่งอยู่ทางตอนใต้สุดของแหลม Leizhou ของจีน ยาวตลอดชายฝั่งของจีนจนถึงปากแม่น้ำ Hanjiang ไปทางตะวันตกสุดของ เกาะ Nanao ของจีน จากเกาะnanao ถึงตอนใต้สุดของเกาะไต้หวัน ทางด้านตะวันออก จากแหลม Eloan ของไต้หวันถึงด้านตะวันออกสุดของเกาะAmianan ผ่านทางตะวันออกของ เกาะ Balintang จนถึงตอนเหนือสุดของเกาะ Luzon ของฟิลิปปินส์และทอดตามชายฝั่งของเกาะ Luzon จนถึง ทางตะวันตกสุดของ เกาะ Lubang ไปจนถึง แหลม Calavite ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือสุดของเกาะ mindoro ของฟิลิปปินส์ จากแหลม Calavite ไปจนถึงตอนเหนือสุดของเกาะPalawan ของฟิลิปปินส์ และทอดตามชายฝั่งของเกาะ Palawan ไปจนถึงแหลม Sempang Mangayan ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือสุดของมาเลเซีย(ฝั่งตะวันออก) ทางตอนใต้ เริ่มจากแหลม Datu ของมาเลเซียไปจนถึง เกาะ Senua และเกาะ Skatung ทางตอนเหนือของหมู่เกาะNatuna จากเกาะ Natuna ผ่านเกาะ Damar ของหมู่เกาะ Anambas ไปจนถึงทางเหนือของเกาะ Bintan จากนั้นไปยัง ประภาคาร Horsburgh บนโขดหิน Pedra Branca จนถึงแหลม Penyusop ซึ่งอยู่ตอนใต้สุดของมาเลเซีย(ฝั่งตะวันตก) ทางตะวันตกเริ่มจาก แหลม Penyusop ไปตามชายฝั่งของมาเลเซีย ถึงทางตะวันออกของปากแม่น้ำ Kelantan ไปยังแหลม Baibung ของซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้สุดเวียดนามและทอดตามชายฝั่งของเวียดนามจนถึงแหลม Lai ซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของเวียดนาม ไปยัง แหลม Yingge ซึ่งอยู่ตอนใต้สุดของเกาะไหหลำของจีน และทอดตามชายฝั่งตะวันออกของเกาะไหหลำไปจนถึงแหลม

⁶ คณะทำงานสนับสนุนคณะกรรมการการศึกษาปัญหาระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ ประจำปี 2542 คณะที่ 1, "ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล," *รวมบทความการศึกษาปัญหายุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ* (กองโรงพิมพ์: กรมสารบรรณทหารเรือ, 2543), หน้า 6. (จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบปีที่ 75 แห่งการสถาปนาสถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง).

⁷ Rosenberg D. ed, 1999. *The South China Sea* [Online]. David Rosenberg, Available from: <http://www.middlebury.edu/southchinasea/scs-intro-t2.html>, [2002, July 17]

Lingao ซึ่งอยู่ทางตะวันตกเฉียงเหนือของเกาะไหหลำ ไปยัง แหลม Jaowei ซึ่งอยู่ตอนใต้ของแหลม Leizhou ของจีน⁸ โดยที่ทะเลจีนใต้มีดินแดนล้อมรอบกว่า 90 เปอร์เซนต์ โดยมีประเทศที่มีชายฝั่งติดกับบริเวณทะเลจีนใต้ 10 ประเทศ ได้แก่ ฟิลิปปินส์, มาเลเซีย, บรูไน, อินโดนีเซีย, สิงคโปร์, ไทย และประเทศแถบอินโดจีนซึ่งได้แก่ กัมพูชา, สาธารณรัฐประชาชนจีน^{*}, และสาธารณรัฐจีน^{**} และเวียดนาม⁹ (ดูรูปที่ 4)

จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของทะเลจีนใต้ จะเห็นได้ว่า บริเวณทะเลจีนใต้ถูกล้อมรอบด้วยประเทศต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้บริเวณนี้มีปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับอาณาเขตทางทะเลมากที่สุดของโลกบริเวณหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องมาจากปัญหาการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือทะเลอาณาเขต สิทธิอธิปไตยเหนือเขตเศรษฐกิจจำเพาะและบริเวณไหล่ทวีป ซึ่งทับซ้อนกันหลายประเทศ โดยเฉพาะบริเวณหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งถูกห้อมล้อมด้วยประเทศชายฝั่งซึ่งอยู่ใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลีถึง 4 ประเทศ อันได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ บรูไน มาเลเซียและประเทศเวียดนาม ทำให้บริเวณนี้มีการกล่าวอ้างอธิปไตยและพยายามเข้าครอบครองหมู่เกาะต่างๆ ในหมู่เกาะสแปรตลีจนกระทั่งกลายเป็นปัญหาข้อพิพาทระหว่างประเทศ

เนื่องจากพื้นทะเลของทะเลจีนใต้ประกอบด้วย ภูเขาและแอ่งที่ราบ โดยมีแนวภูเขาไฟ ทอดผ่านบริเวณแอ่งที่ราบตอนกลาง จากทิศตะวันออกเฉียงเหนือไปยังทิศตะวันตกเฉียงใต้มีไหล่ทวีปบริเวณแอ่งที่ราบ เป็นบริเวณกว้างจากชายฝั่งตอนใต้ของจีน และอ่าวตังเกี๋ย และในบริเวณตะวันตกเฉียงใต้ของบริเวณแอ่งที่ราบ ทำให้ทะเลจีนใต้มีความลึกหลายระดับ โดยทางตอนเหนือมีระดับความลึก ประมาณ 1,500 fathoms^{*} ทางตะวันตกมีระดับความลึกประมาณ 2,200 Fathoms และทางตะวันออกมีความลึกประมาณ 2,300 fathoms¹⁰

⁸ International Hydrographic Organization. "Limits of Oceans and Seas," International Hydrographic Bureau (1986): 103-105.

^{*} ต่อไปในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรียกว่า จีน

^{**} ต่อไปในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรียกว่า ไต้หวัน

⁹ Joyner, C.C. The Spratly Islands Disputes in the South China Sea: Problems, Politics, and Prospects for Diplomatic Accommodation [online]. (n.p.) Available from:

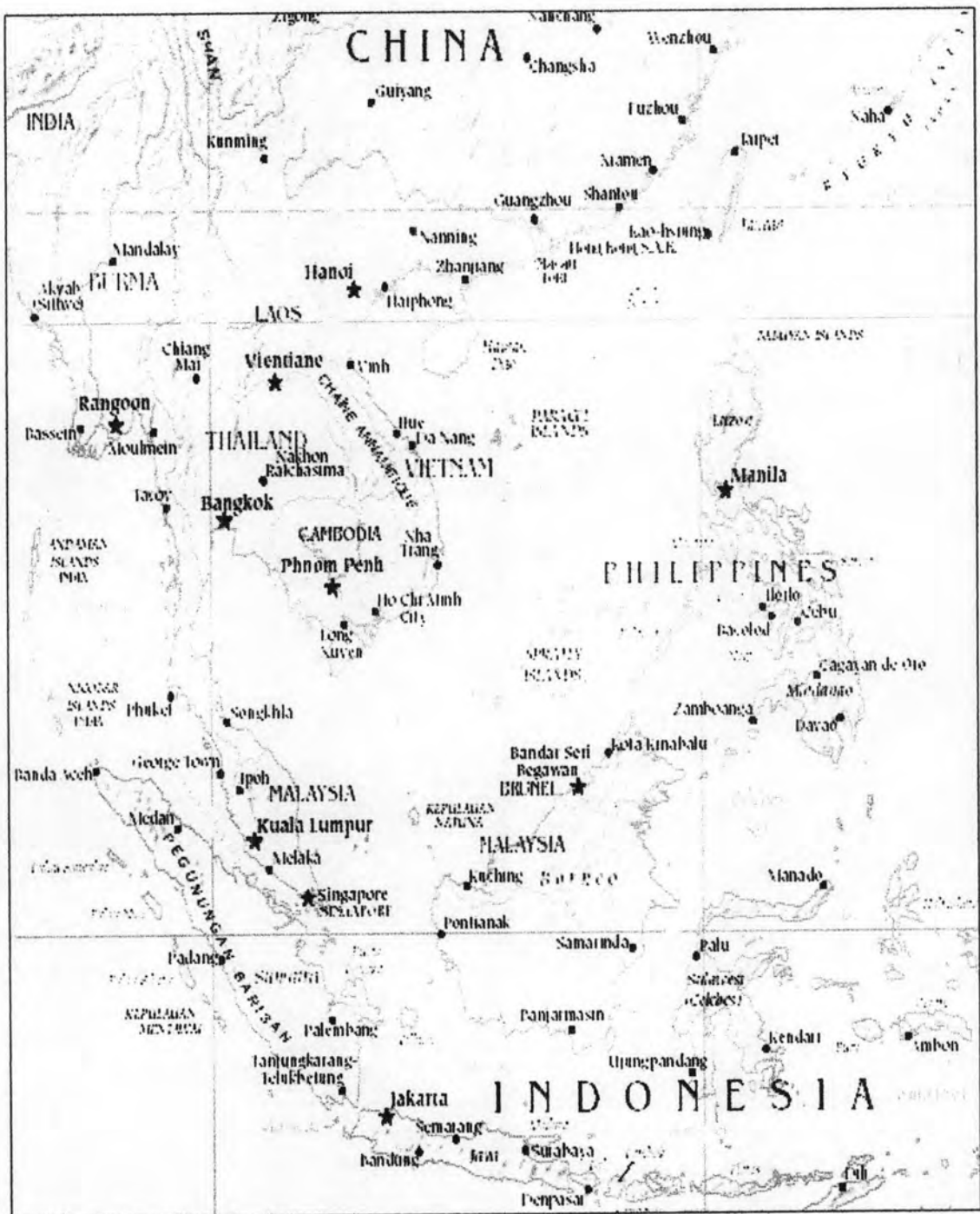
<http://www.stimson.org/japan/pdf/cbmapspratly.pdf> [2002, July 15]

^{*} 1 Fathoms เท่ากับ 6 ฟุต หรือ 1.829 เมตร.

¹⁰ Daniel J. Dzurek, "Boundary and resource Disputes in the South China Sea," in Ocean Yearbook 5 (Chicago: The University of Chicago Press, 1985): 257.

จากการศึกษาสภาพพื้นที่ในท้องทะเลของอ่าวไทยและบริเวณทะเลจีนใต้โดยวิธีทางธรณีฟิสิกส์ แสดงให้เห็นว่าบริเวณพื้นทะเลมีแอ่งที่ราบใต้ท้องทะเลที่มีตะกอนทับถมบริเวณกว้างใหญ่¹¹ ซึ่งจากลักษณะทางกายภาพของทะเลจีนใต้ดังกล่าวข้างต้น ทำให้บริเวณทะเลจีนใต้มีเกาะเล็กเกาะน้อย ไซดหินและแนวปะการังต่างๆ กระจัดกระจายอยู่บริเวณต่างๆ ของทะเลจีนใต้ และมีเกาะที่สำคัญๆ และมีปัญหาในการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือเกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้ รวมทั้งหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งมีส่วนที่โผล่พ้นน้ำทะเลขึ้นมากระจัดกระจายอยู่เป็นจำนวนมากและส่วนใหญ่คือ ยอดของภูเขาใต้พื้นทะเล ปากปล่องภูเขาไฟใต้น้ำซึ่งกลายเป็นแนวปะการัง ทำให้หมู่เกาะสแปรตลีประกอบด้วย เกาะเล็กเกาะน้อย ไซดหินและแนวปะการัง ต่างๆ เกิดขึ้นมากมาย แต่บริเวณรอบเกาะต่างๆ ของหมู่เกาะสแปรตลีมีระดับน้ำทะเลที่ลึกมาก ซึ่งกลายเป็นอุปสรรคในการคมนาคมทางทะเล แต่ในขณะเดียวกันเนื่องจากลักษณะทางกายภาพดังกล่าวข้างต้นประกอบกับที่ตั้งของหมู่เกาะสแปรตลี ทำให้บริเวณนี้มีลักษณะที่สำคัญทางยุทธศาสตร์ และมีความเหมาะสมในการแพร่ขยายพันธุ์สัตว์น้ำเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งจะได้กล่าวในหัวข้อต่อไป

¹¹ Parke et. al 1971. อ้างถึงใน วิโรจน์ พินโยภรณ์, "การเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลของมวลน้ำในอ่าวไทยและทะเลจีนใต้," (วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), หน้า 2.

รูปภาพที่ 4 แผนที่แสดงทะเลจีนใต้และรัฐชายฝั่งที่อยู่ล้อมรอบทะเลจีนใต้

2.3 ความสำคัญของทะเลจีนใต้และหมู่เกาะสแปรตลี

ถึงแม้ว่าลักษณะทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลีที่ส่วนใหญ่ประกอบด้วย ไซตหิน สันทรายและเกาะเล็กเกาะน้อยซึ่งเกิดจากปะการัง แต่จากลักษณะทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลีนี้ ทำให้หมู่เกาะสแปรตลีมีความสำคัญมากและเป็นสาเหตุที่ทำให้บริเวณหมู่เกาะสแปรตลี มีกรณีพิพาทกันอยู่เสมอ เนื่องมาจากบริเวณหมู่เกาะสแปรตลี นี้มีความสำคัญต่อผลประโยชน์ของชาติต่างๆ โดยความสำคัญของทะเลจีนใต้และหมู่เกาะสแปรตลี สามารถพิจารณาในด้านต่างๆ ได้ดังนี้

2.3.1 ในด้านการคมนาคม

ในด้านการใช้ทะเลจีนใต้เพื่อเป็นเส้นทางคมนาคมนั้น สามารถแบ่งออกได้เป็นสองลักษณะคือ การคมนาคมทางทะเล และการคมนาคมทางอากาศ

2.3.1.1 การคมนาคมทางทะเล

ทะเลจีนใต้เป็นบริเวณที่มีเส้นทางคมนาคมทางทะเลที่สำคัญสายหนึ่งของโลก โดยเป็นเส้นทางคมนาคมซึ่งเชื่อมต่อระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิก คือเป็นเส้นทางคมนาคมที่เชื่อมต่อกฎมณฑลตะวันออกเฉียงใต้ เอเชียใต้ เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ เส้นทางคมนาคมในทะเลจีนใต้ที่สำคัญคือ เส้นแนวทิศตะวันออกเฉียงเหนือ กับตะวันตกเฉียงใต้ (NE/SW) ที่ผ่านด้านตะวันออกของหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งจะรู้จักในหมู่นักเดินเรือว่าเป็นบริเวณ Dangerous ground โดยในแต่ละวันจะมีเรือสินค้าและเรือบรรทุกน้ำมันระวางขับน้ำ 1,000 ตันไปจนถึง 300,000 ตัน ผ่านทะเลจีนใต้ จำนวนประมาณ 200 ลำ (ประมาณ 144 ลำค้าขายภายในภูมิภาค) ในขณะที่จำนวนกว่า 8,842 ลำ หรือกว่าร้อยละ 51 ของสินค้าที่ขนส่งทั้งโลกจะต้องขนส่งผ่านน้ำแห่งนี้ ตัวเลขทั้งหมดมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เนื่องจากความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วของประเทศในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก¹² เส้นทางคมนาคมนี้เป็นเส้นทางลำเลียงวัตถุดิบ วัสดุพลังงานและสินค้าได้แก่ น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติและ

¹² คณะทำงานสนับสนุนคณะกรรมการศึกษาปัญหาในระดับยุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ ประจำปี 2542 คณะที่ 1. "ผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล," รวมบทความการศึกษาปัญหายุทธศาสตร์และนโยบายกองทัพเรือ (กรุงเทพ: กองเรือพิฆาต กรมสารบรรณทหารเรือ, 2543): หน้า 6. (จัดพิมพ์เป็นที่ระลึกเนื่องในโอกาสครบรอบ 75 ปี แห่งการสถาปนาสถาบันวิชาการทหารเรือชั้นสูง)

ถ่านหิน รวมทั้งเป็นเส้นทางขนส่งสินค้าสำเร็จรูปชนิดต่างๆ จากประเทศผู้ผลิตไปยังตลาดต่างๆ¹³ ระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับประเทศในแถบตะวันออกเฉียงและทวีปยุโรป รวมทั้งสหรัฐอเมริกาด้วย ที่สำคัญ เส้นทางคมนาคมผ่านทะเลจีนใต้ยังเป็นเส้นทางลำเลียงวัตถุดิบสินค้า รวมทั้งน้ำมันที่สำคัญที่สุดของประเทศญี่ปุ่น เนื่องจาก ประเทศญี่ปุ่นต้องพึ่งพาวัตถุดิบจากแหล่งวัตถุดิบจากภายนอกประเทศเกือบทั้งหมด โดยเฉพาะน้ำมัน โดยมีอัตราการนำเข้าน้ำมันจากประเทศในแถบตะวันออกเฉียงประมาณ ร้อยละ 70 ของอัตราการบริโภคน้ำมันของญี่ปุ่น ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าเส้นทางเดินเรือผ่านทะเลจีนใต้เส้นทางนี้ถือเป็นเส้นชีวิตของอุตสาหกรรมของญี่ปุ่นเลยทีเดียว

จากคุณลักษณะและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงมีเรือสินค้าและเรือบรรทุกน้ำมันมากกว่าครึ่งหนึ่งของปริมาณเรือสินค้าทั่วโลกต้องผ่านช่องแคบทั้ง 3 นี้ไปยังทะเลจีนใต้ และปริมาณการขนส่งน้ำมันที่ผ่านทะเลจีนใต้มีปริมาณการขนส่งน้ำมันมากกว่า การขนส่งน้ำมันผ่านทางท่อส่งน้ำมันในบริเวณคลองสุเอซถึง 3 เท่า และมีปริมาณมากกว่าบริเวณคลองปานามาถึง 15 เท่า¹⁴ ที่สำคัญเรือที่ใช้เส้นทางจากช่องแคบมะละกาผ่านทะเลจีนใต้จะต้องผ่านบริเวณที่ใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งเป็นที่รู้จักกันในหมู่ของนักเดินเรือ ว่าเป็นบริเวณที่มีอันตรายต่อการเดินเรือเป็นอย่างมาก¹⁵ เนื่องจากบริเวณนี้มีโขดหิน แนวปะการัง เนินทรายและที่ตื้นกระจัดกระจายอยู่เป็นจำนวนมาก และจากที่กล่าวไว้ข้างต้นว่า การขนส่งทางทะเลในบริเวณทะเลจีนใต้ เป็นเส้นทางขนส่งวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียง การขนส่งวัตถุดิบทางทะเลผ่านช่องแคบมะละกาและหมู่เกาะสแปรตลีมักจะเป็นการขนส่งวัตถุดิบชนิดเหลวซึ่งมักจะเป็นน้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (Liquid Natural Gas) กับวัตถุดิบชนิดแข็งคือถ่านหิน และเหล็ก และประมาณ 2 ใน 3 ของปริมาณการขนส่งวัตถุดิบผ่านบริเวณช่องแคบมะละกาและประมาณครึ่งหนึ่งของปริมาณการขนส่งผ่านบริเวณหมู่เกาะสแปรตลี จะเป็นน้ำมันดิบจากอ่าวเปอร์เซีย น้ำมันที่ขนส่งผ่านตลอดช่องแคบมะละกามีสูงถึงประมาณ 10.3 ล้านบาร์เรลต่อวันในปี

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

¹⁴ United States Energy Information Administration, South China Sea Region [online]. (2002). Available from : <http://www.eia.doe.gov/emeu/cabs/schina.html> [2002, april 16]

¹⁵ Todd C. Kelly, Vietnamese Claims to the Truong Sa Archipelago [online]. (n.d.). Available from: <http://www.hawaii.edu/cseas/pubs/explor/v3/todd.html> [2002, January 2]

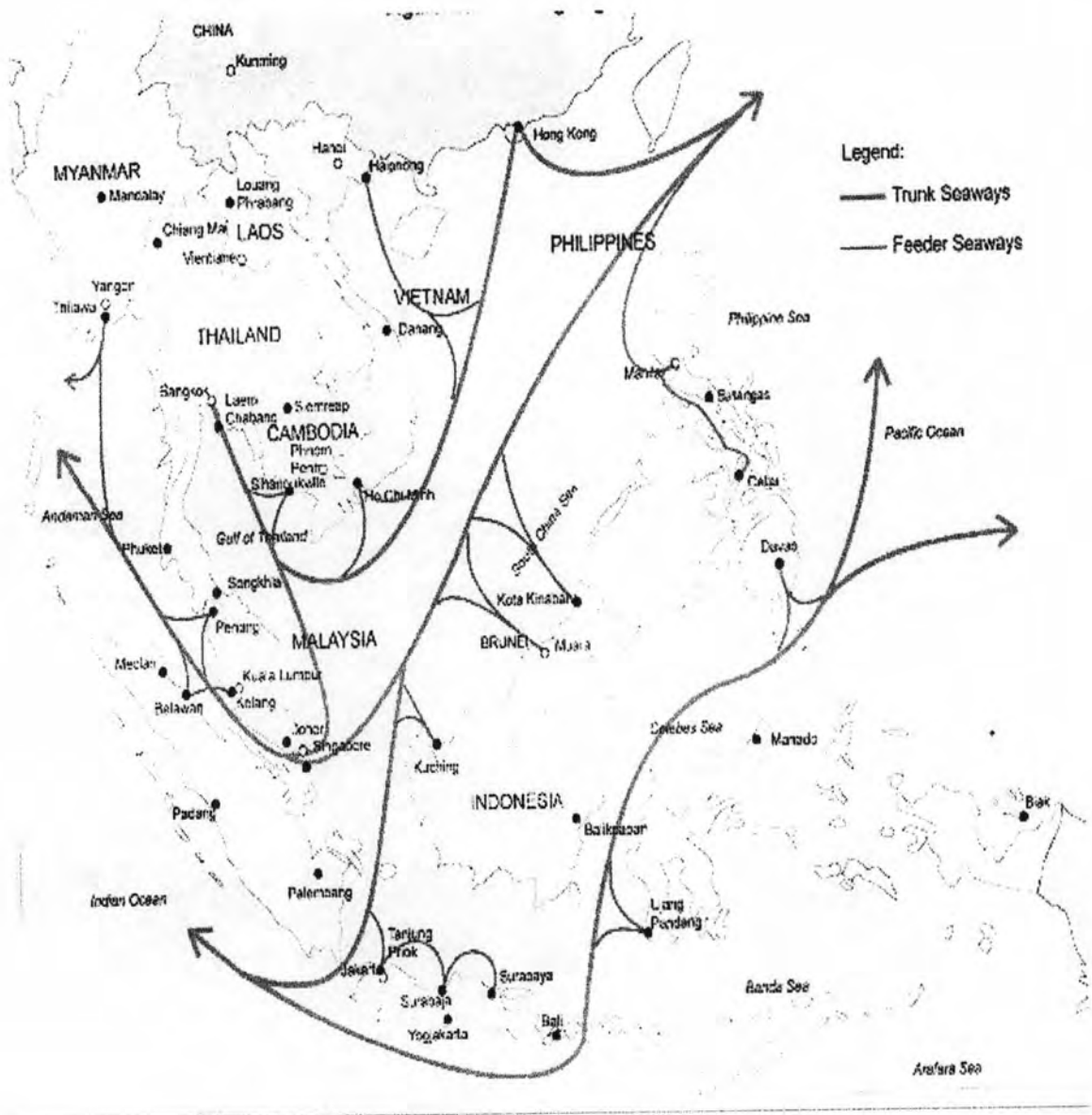
ค.ศ. 1999 และคาดว่าความต้องการบริโภคน้ำมันในภูมิภาคเอเชียในอนาคตจะเพิ่มขึ้นอีกเกือบสองเท่าในอีก 2 ทศวรรษหน้า¹⁶

ประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือต้องพึ่งพาการขนส่งวัตถุดิบผ่านทะเลจีนใต้เป็นอย่างมาก ประมาณร้อยละ 80 ของปริมาณการขนส่งน้ำมันในบริเวณทะเลจีนใต้ เป็นการขนส่งน้ำมันไปยังประเทศญี่ปุ่น เกาหลีใต้และไต้หวัน ซึ่งเป็นการส่งออกจากประเทศในแถบตะวันออกเฉียงกลาง แอฟริกาและประเทศในแถบทะเลจีนใต้เอง เช่น ประเทศอินโดนีเซียและมาเลเซีย รวมทั้งวัตถุดิบประเภทถ่านหินซึ่งมาจากประเทศอินโดนีเซีย แอฟริกาใต้ และเวียดนามก็ใช้เส้นทางคมนาคมนี้เช่นกัน คาดกันว่า ประมาณ 2 ใน 3 ของอัตราการนำเข้าพลังงานของประเทศเกาหลีใต้ และเกือบร้อยละ 60 ของประเทศญี่ปุ่นเป็นการขนส่งทางทะเล¹⁷

ประเทศในภูมิภาคนี้อื่นได้แก่ ประเทศจีน ไต้หวัน เวียดนาม กัมพูชา อินโดนีเซีย บรูไน มาเลเซีย สิงคโปร์และประเทศไทย ต้องใช้เส้นทางการเดินทางเรือนี้ในการคมนาคมและในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ทั้งยังเป็นเส้นทางเชื่อมต่อระหว่างภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้กับเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือ รวมถึงเส้นทางขนส่งระหว่างเหมืองท่าที่สำคัญ คือ ฮองกงและสิงคโปร์ นอกจากนี้ สหพันธรัฐรัสเซียก็ได้ใช้เส้นทางนี้ขนส่งสินค้าทั้งขาเข้าและขาออกจากไซบีเรียอีกด้วย

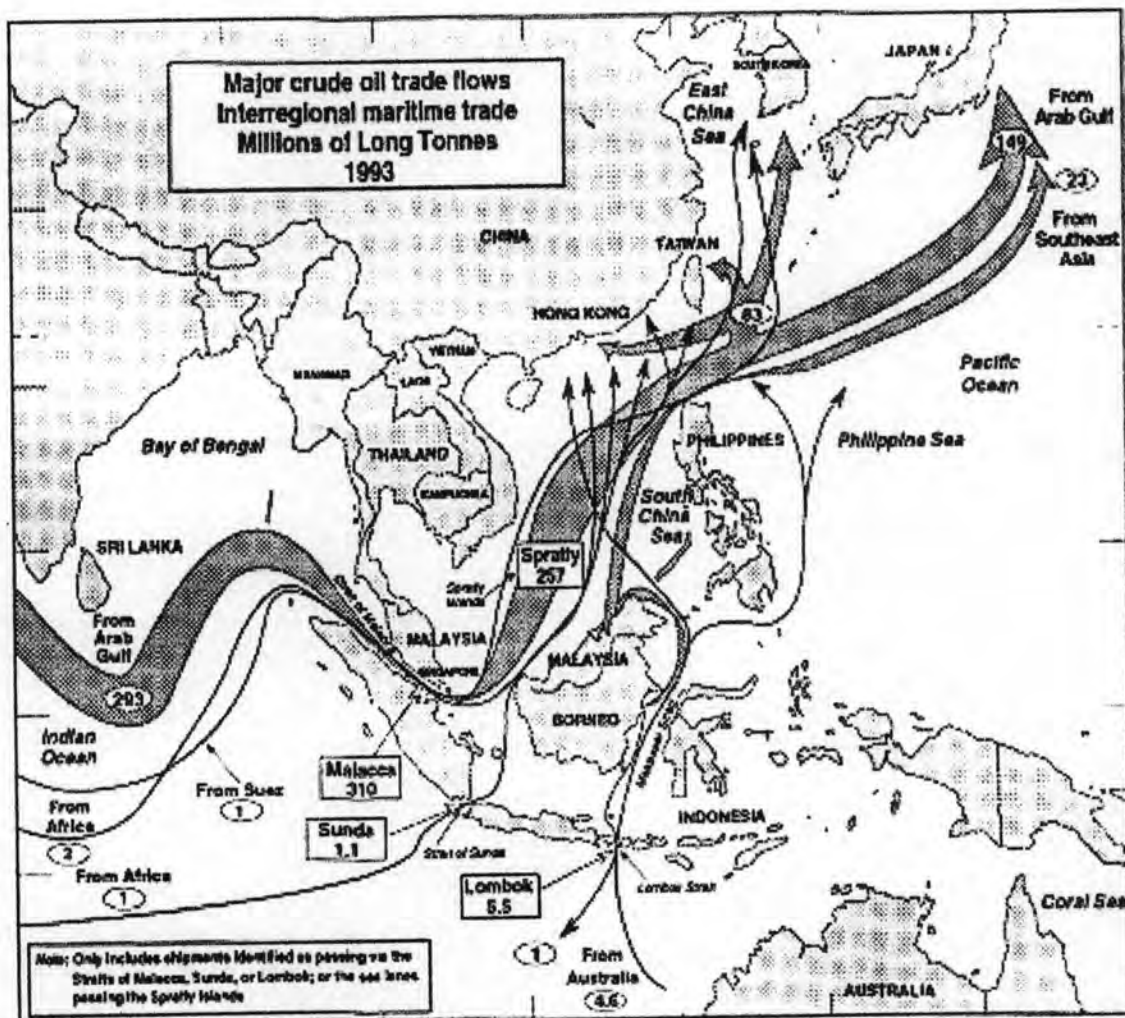
¹⁶ United States Energy Information Administration, South China Sea Region [online]. (n.d.). Available from : <http://www.eia.doe.gov/emeu/cabs/schina.html> [2002, april 16]

¹⁷ ibid.

รูปภาพที่ 5 แสดงเส้นทางการคมนาคมทางทะเลในบริเวณทะเลจีนใต้

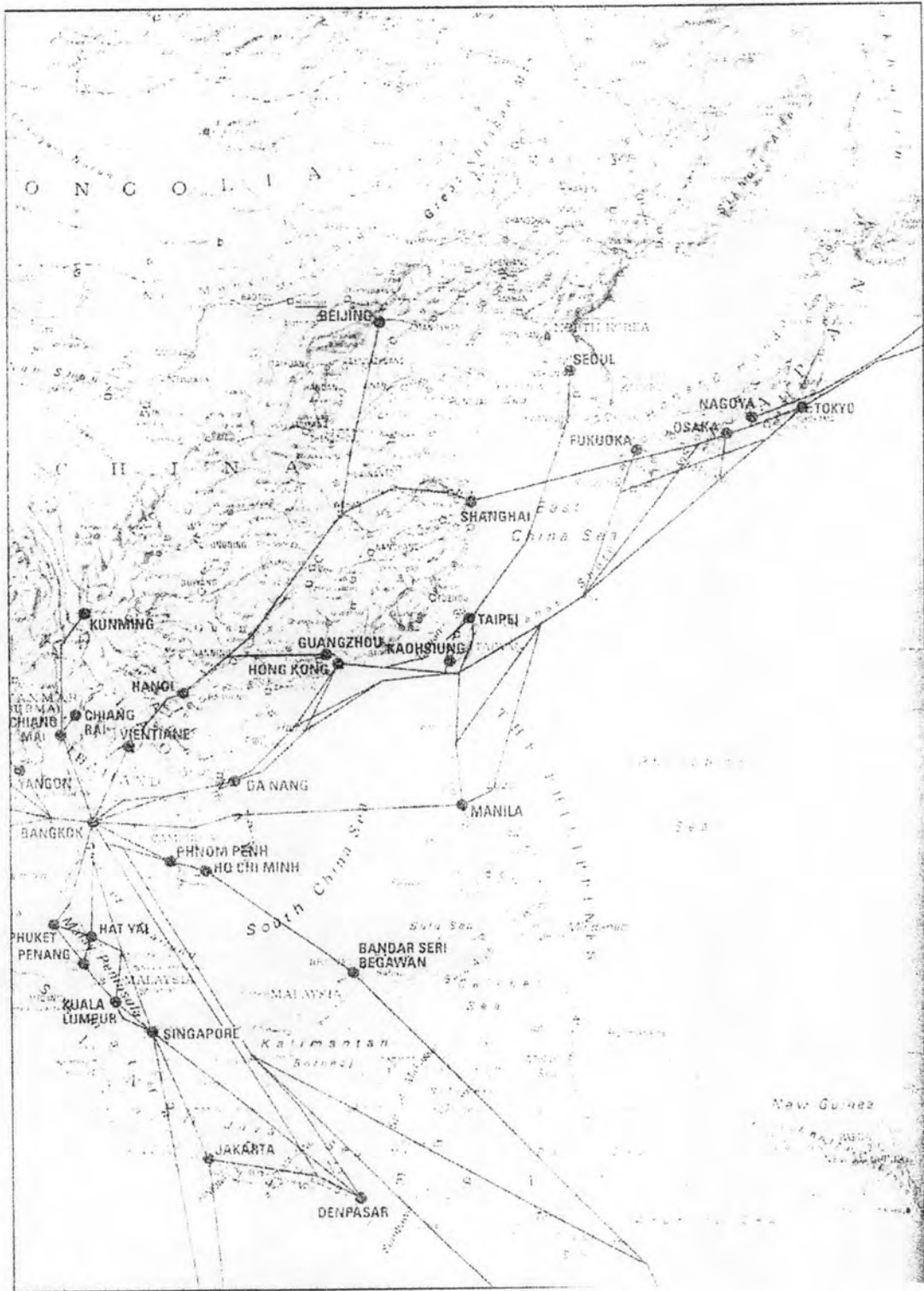
Interregional maritime crude oil shipments: Millions of Long Tonnes (MLT)

รูปภาพที่ 6 แสดงเส้นทางหลักในการขนส่งน้ำมันในทะเลจีนใต้

2.3.2.2 การคมนาคมทางอากาศ

ทะเลจีนใต้ นอกจากจะเป็นเส้นทางคมนาคมทางทะเลเส้นทางหลักของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้แล้ว บริเวณนี้ยังเป็นเส้นทางคมนาคมทางอากาศที่สำคัญอีกเส้นทางหนึ่ง เนื่องจากเส้นทางการบินของเครื่องบินพาณิชย์จากประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่จะบินไปประเทศญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ บรูไน ใต้หวัน ญีปุ่นและเกาหลี จะต้องบินผ่านน่านน้ำในบริเวณทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะเส้นทางการบินจากกรุงเทพมหานครไปยังกรุงมะนิลา จะต้องบินผ่านบริเวณเหนือหมู่เกาะสแปรตลีย์ด้วย ดังนั้นหากบริเวณนี้เกิดปัญหาการใช้กำลังทางทหารเพื่อแย่งชิงอธิปไตยกันขึ้นในบริเวณนี้ เส้นทางคมนาคมในบริเวณทะเลจีนใต้นี้จะถูกตัดขาด ทั้งเส้นทางทะเลและทางอากาศ ทำให้ไม่สามารถขนส่งสินค้าและผู้โดยสารได้ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อประเทศในแถบนี้ อาทิ ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ บรูไน มาเลเซีย และเกาหลีใต้ รวมทั้งประเทศที่ต้องขนส่งสินค้ามายังประเทศในแถบนี้ก็จะได้รับผลกระทบอย่างมาก ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจในภูมิภาคนี้ต้องหยุดชะงักไปด้วย

รูปภาพที่ 7 รูปแสดงเส้นทางการคมนาคมทางอากาศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.3.2 ในด้านยุทธศาสตร์และความมั่นคง

เนื่องจากหมู่เกาะสแปรตลีตั้งอยู่ในทะเลจีนใต้ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับ รัชชายฝั่ง อันได้แก่ ประเทศจีน เวียดนาม มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ และไต้หวัน และตั้งอยู่บน เส้นทางการคมนาคมทางทะเลที่สำคัญระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับประเทศในแถบเอเชีย ตะวันออก ดังนั้นถ้าหมู่เกาะสแปรตลีนี้ตกอยู่ในอำนาจอธิปไตยของประเทศจีน ไต้หวัน หรือ เวียดนาม ทั้งหมดตามข้อกล่าวอ้าง จะทำให้ประเทศเจ้าของดินแดนโดยเฉพาะประเทศจีน หรือเวียดนามมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศที่มีลักษณะเป็นหมู่เกาะในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ประเทศมาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์และประเทศอินโดนีเซีย ซึ่งประเทศเหล่านี้มีความ หวาดระแวงต่อประเทศเวียดนามและโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต่อประเทศจีน ซึ่งเป็นประเทศ มหาอำนาจในภูมิภาคเอเชียและในอดีตเคยสนับสนุนพรรคคอมมิวนิสต์สายจีนในประเทศเหล่านี้ แม้ว่าในปัจจุบันประเทศจีนจะยุติการให้ความช่วยเหลือแก่พรรคคอมมิวนิสต์ต่างๆ ทั้งทางด้าน อาวุธและทางด้านอุดมการณ์ก็ตาม ประเทศเหล่านี้ก็ยังคงไม่ไว้วางใจประเทศจีนมากนักเพราะ ประเทศจีนยังคงเป็นประเทศมหาอำนาจและกำลังพัฒนากองทัพให้ทันสมัยอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปรับปรุงกองทัพเรือและกองทัพอากาศของจีนและกำลังอาวุธนิวเคลียร์ ประกอบกับมี ชาวจีนอาศัยอยู่ในประเทศดังกล่าวเป็นจำนวนมากและมีอิทธิพลต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เหล่านี้¹⁸ แม้แต่เวียดนามเองก็ตามก็ยังคงมีความหวาดระแวงถึงปัญหาความมั่นคง หากประเทศจีน ได้ครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีทั้งหมด ทั้งนี้เนื่องมาจาก ประเทศจีนกับประเทศเวียดนามเคยมี ปัญหาข้อพิพาทกันในอดีต แม้ว่าประเทศจีนจะเคยเป็นพันธมิตรกับประเทศเวียดนามในการทำ สงครามเวียดนามระหว่างเวียดนามเหนือกับสหรัฐอเมริกา แต่ว่าประเทศจีนกับประเทศเวียดนาม ก็มีปัญหาข้อพิพาทถึงขั้นทำสงครามกันหลายครั้ง รวมทั้งปัญหาเรื่องเขตทับซ้อนบริเวณตั้งเกี่ยว และปัญหากรณีพิพาทเรื่องหมู่เกาะพาราเซล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เวียดนามกับจีนมีความสัมพันธ์ ไม่สู้ดีนัก ในสภาวะที่ประเทศจีนและประเทศเวียดนามยังมีความขัดแย้งกันเช่นนี้ ประเทศจีนมอง หมู่เกาะต่างๆ ในทะเลจีนใต้โดยเฉพาะหมู่เกาะสแปรตลีว่ามีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ที่จะ ต่อต้านการขยายอิทธิพลของเวียดนาม และยังสามารถตรวจการเคลื่อนไหวของเรือรบประเทศ เวียดนามในบริเวณทะเลจีนใต้ได้ และหากประเทศจีนสามารถครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีได้

¹⁸ สุรชัย ศิริไกร, รายงานการวิจัย เรื่อง ความขัดแย้งระหว่างจีน ไต้หวัน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และบรูไน ในการอ้างกรรมสิทธิ์ทับซ้อนเหนือหมู่เกาะพาราเซล สแปรตลีและหมู่เกาะอื่นๆ ในทะเลจีนใต้, (สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงศึกษ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), หน้า 9.

ทั้งหมด ประเทศจีนก็สามารถควบคุมชายฝั่งของประเทศเวียดนามและยังสามารถขยายอิทธิพลทางทะเลของตนลงมาทางตอนใต้ของทะเลจีนใต้ได้อีกด้วย

นับตั้งแต่ประเทศจีนเข้ายึดครองหมู่เกาะพาราเซลไว้ทั้งหมดตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ค.ศ.1974 ประเทศจีนก็ได้ใช้เกาะวูดี้ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่เกาะพาราเซลเป็นฐานทัพและเป็นสถานที่สำหรับการประมงซึ่งสามารถตรวจการและกดดันประเทศเวียดนาม ประเทศจีนได้ฝึกซ้อมการรวบรวมทางเรือและทางอากาศอยู่เสมอในบริเวณหมู่เกาะพาราเซลและใช้เป็นฐานปฏิบัติการสำหรับขยายระยะไปสู่การยึดครองเกาะต่างๆ ในหมู่เกาะสแปรตลีซึ่งประเทศจีนถือว่าเป็นดินแดนของจีน ส่วนเวียดนามนั้นเชื่อว่า ประเทศจีนมีแผนจะครอบครองทะเลจีนใต้ทั้งหมดแทนที่สหรัฐอเมริกา หรือบีบบังคับทางการเมืองต่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อใช้เป็นฐานในการก้าวกระโดดทางทหารและครอบครองพื้นที่ทางทะเลเพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเล ถ้าประเทศจีนยึดครองหมู่เกาะสแปรตลีได้ทั้งหมด ประเทศจีนจะสามารถโอบรัดประเทศเวียดนามจากฝั่งทะเลจีนใต้ นอกเหนือจากแนวโอบล้อมด้านพรมแดนจีนกับเวียดนามทางภาคพื้นดินและแนวร่วมพันธมิตรจีน-ไทย จากประเทศไทยด้วย¹⁹

ในส่วนของประเทศมาเลเซีย และฟิลิปปินส์เองก็ต้องการครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีรวมถึงพื้นที่ทางทะเลของหมู่เกาะสแปรตลี เพื่อขยายแนวป้องกันไม่ให้ศัตรูมีความได้เปรียบในทางยุทธศาสตร์ เนื่องจากที่ตั้งของหมู่เกาะสแปรตลีอยู่ใกล้กับทะเลอาณาเขตของทั้งสองประเทศ

ในยามสงคราม หมู่เกาะสแปรตลีมีประโยชน์ทางด้านยุทธศาสตร์ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง ญี่ปุ่นได้ยึดครองเกาะอิตูอาบา (Itu Aba) ซึ่งเป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุดในบรรดาเกาะต่างๆของหมู่เกาะสแปรตลี และปรับปรุงให้เป็นฐานปฏิบัติการของเรือดำน้ำและเป็นฐานทัพสำหรับโจมตีประเทศฟิลิปปินส์และประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้ทะเลในอาณาบริเวณหมู่เกาะสแปรตลียังมีระดับความลึกของน้ำทะเลมากซึ่งเหมาะต่อการปฏิบัติการของเรือดำน้ำ และสามารถจัดตั้งเป็นฐานปฏิบัติการสำหรับเพิ่มศักยภาพในการลาดตระเวนทางอากาศ และทางทะเล ด้วยการทำสนามบินและฐานทัพเรืออีกด้วย

¹⁹ Mark J Valencia, Southeast Asian Oil Underwater ช้างถึงใน สุรชัย ศิริไกร, รายงานการวิจัย เรื่อง ความขัดแย้งระหว่างจีน ไต้หวัน เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซียและบรูไน ในการอ้างกรรมสิทธิ์ทับซ้อนเหนือหมู่เกาะพาราเซล สแปรตลีและหมู่เกาะอื่นๆ ในทะเลจีนใต้, หน้า 10.

นอกจากนี้ บริเวณหมู่เกาะสแปรตลียังใกล้กับเส้นทางเดินเรือที่สำคัญของทะเลจีนใต้ หากเกิดสงครามขึ้นในบริเวณนี้ ประเทศที่สามารถครอบครองหมู่เกาะสแปรตลีจะสามารถสกัดกั้นเส้นทางขนส่งวัตถุดิบและยุทธปัจจัยต่างๆได้เป็นอย่างดี ดังนั้นบริเวณนี้จึงมีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ต่อประเทศในแถบภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นอย่างยิ่ง

2.3.3 ในด้านทรัพยากร

บริเวณทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะบริเวณหมู่เกาะสแปรตลี เป็นบริเวณที่มีความสำคัญด้านทรัพยากรที่มีค่าทางเศรษฐกิจมากที่สุดบริเวณหนึ่งของโลก จึงทำให้บริเวณนี้มีข้อพิพาทกันอยู่เสมอ ทั้งนี้ เนื่องมาจากความต้องการใช้ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อผลประโยชน์แห่งชาติของรัฐตน ทำให้มีการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี ส่วนหนึ่งก็เพื่อต้องการแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติที่อยู่บริเวณดังกล่าว ซึ่งจะแยกพิจารณาได้ดังนี้

2.3.3.1 ทรัพยากรที่มีชีวิต

การประมงในบริเวณทะเลจีนใต้ถือเป็นหลักสำคัญของอาหารและระบบเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของประเทศชายฝั่งของทะเลจีนใต้ อัตราการบริโภคสัตว์ทะเล โดยเฉพาะปลาโดยเฉลี่ยต่อหัวของประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ระหว่างค.ศ. 2000- 2003 ประมาณ 26.1 กิโลกรัม/ปี ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของประชากรในโลกซึ่งมีค่าเฉลี่ยประมาณ 16.3 กิโลกรัม/ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ปลาทะเลเป็นแหล่งโปรตีนที่สำคัญของประเทศในแถบภูมิภาคนี้²⁰ และภูมิภาคนี้ยังมีชาวประมงมากที่สุดในโลกด้วยกล่าวคือในปี ค.ศ. 1994 ประมาณ 85% ของผู้ประกอบการประมงทั่วโลก อยู่ในแถบเอเชีย โดยเฉพาะที่บริเวณทะเลจีนใต้นี้ ประเทศจีนเป็นประเทศที่มีจำนวนชาวประมงมากที่สุด ตามมาด้วยประเทศเวียดนาม อินโดนีเซียและประเทศฟิลิปปินส์ตามลำดับ

บริเวณทะเลจีนใต้ โดยเฉพาะหมู่เกาะสแปรตลีนี้มีทรัพยากรธรรมชาติที่มีชีวิตที่อุดมสมบูรณ์ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก เพราะเป็นแหล่งที่มีทั้งปลาที่อพยพเคลื่อนย้ายและปลาที่เจริญเติบโตในบริเวณนั้นตลอดทั้งปี บริเวณทะเลจีนใต้จึงเป็นบริเวณที่มีผลผลิตทางการประมงมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลก ประมาณว่ามีปลาชนิดต่างๆ ประมาณ 1,787

²⁰ Pakjuta khemakorn, *Sustainable Management of Pelagic Fisheries in the South China Sea Region* p. 29.

ชนิดในทะเลจีนใต้ และให้ผลผลิต 7.5 ตันต่อตารางกิโลเมตร²¹ ปริมาณสัตว์น้ำที่จับได้ในทะเลจีนใต้ คิดเป็นร้อยละ 8 ของปริมาณการจับสัตว์น้ำทั่วโลก โดยเฉพาะบริเวณต่อเนื่องกับหมู่เกาะสแปรตลีย์ มีผลผลิตสูงพิเศษ อาทิ ระหว่างรัฐซาบารห์ของมาเลเซียกับหมู่เกาะปาลาวันของประเทศฟิลิปปินส์ มีผลผลิตสูงถึง 10,000 ตันต่อปี คิดเป็นมูลค่า 15,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี ค.ศ. 1988 ปริมาณการจับสัตว์น้ำในทะเลจีนใต้ เพิ่มขึ้นเป็น 8,000,000 ตัน จาก 6,000,000 ตัน ในปี ค.ศ. 1894 จากข้อมูลของผู้ประกอบการประมงขนาดใหญ่ในภูมิภาคของประเทศในอาเซียน ซึ่งส่งออกผลิตภัณฑ์จากการประมง คิดเป็นมูลค่าประมาณ 1,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ทั้งยังเชื่อว่า ทะเลจีนใต้มีศักยภาพ ที่จะให้ผลผลิตที่ยั่งยืนด้วย

ในปี ค.ศ. 1993 ประเทศฟิลิปปินส์สามารถจับสัตว์น้ำได้ถึง 1,162,455 ตันจากทะเลจีนใต้ นอกชายฝั่งเกาะปาลาวัน ใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลีย์ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 19.22 ของปริมาณสัตว์น้ำทั้งหมดที่จับได้ ดังนั้นทะเลจีนใต้และบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์จึงเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของประเทศฟิลิปปินส์ นอกเหนือจากเป็นแหล่งประมงที่สำคัญของประเทศเวียดนามและประเทศจีนมาตั้งแต่อดีต²²

นอกจากนี้หมู่เกาะสแปรตลีย์ยังเป็นบริเวณที่มีพันธุ์สัตว์น้ำอยู่เป็นจำนวนมาก ในทุกระดับความลึก รวมทั้งพันธุ์ปลาทูน่า โดยเฉพาะบริเวณรอบๆ Terumbu Layang-Layang ซึ่งครอบครองโดยประเทศมาเลเซีย เชื่อว่ามีปลา yellow fin tuna อาศัยอยู่ถึงประมาณ 50,000 ตัน

2.3.3.2 ทรัพยากรที่ไม่มีชีวิต

เป้าหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ทะเลจีนใต้ที่สำคัญที่สุดคือ น้ำมัน เนื่องจากมีการค้นพบน้ำมันบริเวณพื้นที่ชายฝั่งโดยรอบทะเลจีนใต้ ของประเทศต่างๆ หลายแห่ง มีการประมาณกันว่า ปริมาณน้ำมันสำรองที่ได้รับการยืนยันแล้ว สูงถึงประมาณ 7.7 พันล้านบาร์เรล ในขณะที่ปัจจุบันมีการผลิตน้ำมันรวมทั้งภูมิภาคอยู่ที่ระดับกว่า 1.8 ล้าน

²¹ สุรชัย ศิริไกร ,เรื่องเดิม หน้า 18.

²² เรื่องเดิม, หน้า 19.

บาร์เรลต่อวัน โดยการผลิตน้ำมันของประเทศมาเลเซียมีประมาณเกือบครึ่งหนึ่งของปริมาณการผลิตรวมทั้งภูมิภาค²³

ด้วยเหตุที่มีการค้นพบน้ำมันกระจายไปทั่วอาณาบริเวณอื่นของทะเลจีนใต้ จึงมีการคาดการณ์กันว่าบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์จะเป็นแหล่งที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรน้ำมันอีกแหล่งหนึ่ง ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว ที่ยังไม่ได้มีการตรวจสอบและยืนยันตัวเลขปริมาณน้ำมันสำรองที่แท้จริงในพื้นที่ดังกล่าวอย่างเป็นทางการ เพียงแต่ประเทศจีนได้คาดการณ์ไว้ในด้านดีว่า บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีย์ จะกลายเป็นอ่าวเปอร์เซียที่สองของโลก

การสำรวจหาน้ำมันในทะเลจีนใต้ได้เริ่มกระทำเป็นครั้งแรกในปี ค.ศ.1968 โดยองค์การ Economic Commission for Asia and the Far East (ECAFE) ในปี ค.ศ.1969-1970 บริษัทสำรวจน้ำมันของประเทศสหรัฐอเมริกา ชื่อบริษัท Ray Geophysical of the United States ได้ทำการสำรวจน้ำมันนอกชายฝั่งทะเลของประเทศเวียดนามใต้ ดังนั้น ในวันที่ 6 มิถุนายน ค.ศ.1971 รัฐบาลของประเทศเวียดนามใต้ จึงได้ประกาศเขตไหล่ทวีปและกำหนดเส้นมัธยะ (median line) กับประเทศอินโดนีเซีย แต่ประเทศเวียดนามใต้ ได้ประกาศรวมเอาเกาะ Natuna และ เกาะ Anambus ไว้ในเขตของตนโดยอ้างว่า บริเวณดังกล่าวเป็นเขตสภาวะพิเศษ ไม่ควรใช้เส้นมัธยะ แต่ควรทำความเจรจาทกลงกัน อินโดนีเซียประท้วงคำประกาศของประเทศเวียดนามใต้ และได้มีการเจรจากันหลายครั้ง ในปี ค.ศ.1973 แต่ไม่ประสบความสำเร็จ ประเทศอินโดนีเซียถือว่า ตนมีอำนาจอธิปไตยเหนือ เกาะ Natuna และได้ตั้งฐานทัพเรือบนเกาะดังกล่าวเพื่อใช้เป็นฐานทัพป้องกันฐานขุดเจาะน้ำมันของตนบริเวณด้านตะวันตกของเกาะ Natuna โดยไม่ฟังคำคัดค้านจากประเทศเวียดนาม ขณะเดียวกันประเทศมาเลเซียและประเทศฟิลิปปินส์ต่างก็กล่าวอ้างอธิปไตยเหนือเกาะ Amboyna และ Mariveles ว่าเป็นส่วนหนึ่งของประเทศตนเช่นเดียวกัน ดังนั้นประเทศเวียดนามจึงมีปัญหาเกี่ยวกับทั้งประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และประเทศฟิลิปปินส์ เกี่ยวกับเกาะ Amboyna และ Mariveles ในปีค.ศ.1973 รัฐบาลของประเทศเวียดนามใต้ ประกาศแบ่งเขตสัมปทานการสำรวจน้ำมันนอกชายฝั่งประเทศเวียดนามตอนใต้ ให้แก่บริษัทต่างชาติที่สนใจ โดยได้มีบริษัทน้ำมันของประเทศสหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และแคนาดา รับสัมปทานขุดเจาะน้ำมันและได้ค้นพบน้ำมันจำนวนหนึ่งนอกชายฝั่งประเทศเวียดนามใต้ใกล้กับเขตของประเทศอินโดนีเซียในเดือนเมษายน ค.ศ.1973 ปีเดียวกันนั่นเอง

²³ "ทะเลจีนใต้และหมู่เกาะสแปรตลีย์ ขนวนแห่งความขัดแย้งด้านสิทธิครอบครอง," วารสารนโยบายพลังงาน ฉบับที่2 (มกราคม - มีนาคม 2544): 46.

รัฐบาลของประเทศเวียดนาม ได้ตกลงกับบริษัท ENI ของประเทศอิตาลี Kaiyo ของประเทศญี่ปุ่น และ Elf ของประเทศฝรั่งเศส ให้ทำการสำรวจน้ำมันในอ่าวตังเกี๋ยในเดือนเมษายน ค.ศ.1973

วิกฤตการณ์น้ำมันในปีค.ศ.1973 และในปีค.ศ.1979 ได้กระตุ้นให้มีการสำรวจหาน้ำมันนอกภูมิภาคตะวันออกกลางมากขึ้น ส่วนประเทศที่ต้องการนำเข้าน้ำมันในปริมาณสูงอย่างเช่น ประเทศเวียดนาม พิลิปปินส์ ต่างก็ต้องการเร่งสำรวจหาน้ำมันในทะเลจีนใต้ และหาเหตุผลในการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี และแม้แต่ประเทศที่ผลิตน้ำมันอยู่บ้างแล้ว เช่นประเทศมาเลเซีย บรูไน และประเทศจีนก็ต้องการขุดค้นหาแหล่งน้ำมันและก๊าซธรรมชาติเพิ่มขึ้นเพื่อหารายได้เข้าประเทศและเพื่อสำรองน้ำมันไว้ใช้และจำหน่ายในอนาคต ดังนั้น การแข่งขันกันในการกล่าวอ้างอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลีจึงทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้น เมื่อผลประโยชน์แห่งชาติมีความสำคัญเพิ่มมากขึ้น

ในปีค.ศ.1975 เมื่อรัฐบาลประเทศเวียดนามเหนือในสมัยนั้น ได้ชัยชนะและสามารถยึดประเทศเวียดนามใต้ได้ และได้ตั้งเงื่อนไขเกี่ยวกับการสำรวจน้ำมันเข้มงวดกว่ารัฐบาลของเวียดนามใต้ จึงทำให้บริษัทสำรวจน้ำมันของประเทศตะวันตกยุติการสำรวจ ประกอบกับไม่พบปริมาณน้ำมันมากพอในเชิงเศรษฐกิจ

ในเดือน กรกฎาคม ค.ศ.1980 ประเทศเวียดนามได้ตกลงกับประเทศรัสเซียเพื่อทำการขุดค้นหาน้ำมันต่อไป โดยมีการตั้งบริเวณร่วม Vietsopetro ในเดือน มิถุนายน ค.ศ.1981 บริษัทดังกล่าวได้ทำการสำรวจน้ำมันนอกชายฝั่งตอนใต้ของประเทศเวียดนาม โดยเฉพาะบริเวณนอกฝั่งปากแม่น้ำโขง และในที่สุดในวันที่ 26 พฤษภาคม ค.ศ.1984 เรือสำรวจน้ำมันของประเทศรัสเซียได้ค้นพบน้ำมันในระดับน้ำลึก 3,000 เมตร โดยพบน้ำมันที่บ่อ Bach Ho หรือ White Tiger Field ซึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกเฉียงใต้ของนครโฮจิมินห์ และต่อมาได้ทำการผลิตในอัตราวันละ 80,000 บาร์เรลต่อวัน ในปี ค.ศ. 1990 สามารถผลิตได้ 18 ล้านบาร์เรล และวางแผนที่จะเพิ่มการผลิตให้ได้ 20 และ 33 ล้านบาร์เรลปี ค.ศ. 1991 และ ค.ศ.1992 ตามลำดับ ซึ่งจะทำให้ประเทศเวียดนามมีน้ำมันพอใช้ในประเทศ ในปีค.ศ.1990 ประเทศเวียดนามได้ขายน้ำมันร้อยละ 80 ของที่ผลิตได้ให้แก่ประเทศญี่ปุ่น มีมูลค่า 400 ล้านดอลลาร์เพื่อนำเงินตราเข้าประเทศ²⁴ ต่อมาประเทศเวียดนามได้ให้สัมปทานแก่บริษัทน้ำมันประเทศตะวันตกและญี่ปุ่นในการสำรวจและพัฒนาบ่อน้ำมัน ทำให้พบน้ำมันที่บ่อน้ำมันชื่อ Dai Hung หรือ The Big Bear Rong (Dragon) และบ่อน้ำมันที่ใหญ่ที่สุด คือ Thanh Long (The Blue

²⁴ Ron Moreau, "Hello Vietnam," Newsweek, (June 10, 1991): 37.

Dragon) ซึ่งอยู่ติดกับบ่อน้ำมัน Dai Hung ในปี ค.ศ.1992 มีการประมาณว่าประเทศเวียดนามมีปริมาณน้ำมันในทะเลนอกชายฝั่งรวม 200-400 ล้านตัน

2.3.4 ความสำคัญต่อประเทศไทย

ถึงแม้ว่าหมู่เกาะสแปรตลี จะตั้งอยู่ในบริเวณตะวันตกเฉียงใต้ ของทะเลจีนใต้ ซึ่งใกล้กับฝั่งประเทศฟิลิปปินส์ และอยู่ห่างไกลจากประเทศไทยมาก แต่อย่างไรก็ตามจากสภาพภูมิศาสตร์ และที่ตั้งของหมู่เกาะสแปรตลีก็มีความสำคัญกับประเทศไทยไม่น้อย ซึ่งมีข้อพิจารณาได้ดังนี้

- ในด้านยุทธศาสตร์

จากลักษณะที่ตั้งของประเทศไทยทางทะเลนั้น มีความเสียเปรียบในด้านยุทธศาสตร์ เนื่องจากประเทศไทยถูกล้อมรอบด้วยทะเลทั้งสองด้านของภาคใต้ คือด้านอ่าวไทย และทะเลอันดามัน โดยเฉพาะอ่าวไทยนั้น ประเทศไทยอยู่บริเวณก้นอ่าว ซึ่งมีประเทศต่างๆ ล้อมรอบอยู่ถึงสองชั้นได้แก่ ประเทศฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย และประเทศสิงคโปร์ ส่วนประเทศที่มีอาณาเขตทางทะเลล้อมรอบอ่าวไทยด้านในได้แก่ ประเทศเวียดนาม กัมพูชา และประเทศมาเลเซีย เมื่อภายหลังมีการประกาศอาณาเขตทางทะเลของประเทศต่างๆ ทำให้อ่าวไทยถูกปิดล้อมด้วยอาณาเขตทางทะเลของประเทศเพื่อนบ้าน²⁵ เมื่อพิจารณาถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ของหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ของทะเลจีนใต้ อยู่ใกล้กับทางเข้าออกอ่าวไทย เป็นเส้นทางคมนาคมหลักในการขนส่งสินค้าเข้าและออกของประเทศไทยแล้ว จะเห็นได้ว่า บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญต่อประเทศไทย หากบริเวณหมู่เกาะสแปรตลีมีการใช้กำลังทางทหารเพื่อแย่งชิงอธิปไตยเหนือหมู่เกาะสแปรตลี และเมื่อพิจารณาจากยุทธโรปรกรณ์ กำลังทางทหาร จำนวนของประเทศที่พิพาทกัน เกิดมีการสู้รบขึ้นในบริเวณนี้ พื้นที่ในการสู้รบจะแผ่ขยายมาถึงบริเวณปากอ่าวไทย ซึ่งจะปิดกั้นเส้นทางเข้าออกทางทะเลของประเทศไทย จะมีผลกระทบต่อการป้องกันประเทศ และระบบเศรษฐกิจเป็นอย่างยิ่ง

²⁵ พลเรือตรีสมใจ วัฒนโยธิน, บทบาทของกองทัพเรือต่อสถานการณ์ความมั่นคงในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, หน้า 37.

- ในด้านการคมนาคม

ประเทศไทยใช้เส้นทางคมนาคมทางทะเล เป็นเส้นทางหลักในการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ ทั้งสินค้าเข้าและสินค้าส่งออก ประมาณร้อยละ 92 ของสินค้าที่นำเข้าและส่งออกจะใช้การขนส่งทางทะเล เนื่องจากสามารถขนส่งได้ปริมาณมากและมีต้นทุนต่ำกว่าการขนส่งทางอากาศ โดยจะใช้เส้นทางออกทางปากอ่าวไทยไปยังช่องแคบมะละกาในการติดต่อกับประเทศในแถบตะวันออกกลางและสหรัฐอเมริกา และใช้เส้นทางบริเวณทะเลจีนใต้ในการขนส่งสินค้าไปยังประเทศญี่ปุ่นและประเทศชายฝั่งรอบๆ ทะเลจีนใต้ โดยเส้นทางคมนาคมทางทะเลที่ประเทศไทยใช้นี้จะผ่านบริเวณใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลีเช่นเดียวกับเส้นทางขนส่งทางทะเลของประเทศอื่นๆ ดังนั้น บริเวณนี้จึงมีความสำคัญกับการคมนาคมทางทะเลของกองเรือพาณิชย์ของประเทศไทย และของประเทศอื่นที่ขนส่งสินค้าและวัตถุดิบเข้าประเทศไทยเป็นอย่างยิ่ง

- ในด้านทรัพยากร

ชาวประมงของประเทศไทย นอกจากจะทำการประมงในบริเวณอ่าวไทยแล้ว ชาวประมงบางส่วนโดยเฉพาะผู้ที่ทำการประมงน้ำลึก มักจะออกไปทำการประมงที่บริเวณทะเลจีนใต้ และบริเวณใกล้กับเขตเศรษฐกิจจำเพาะของประเทศอินโดนีเซีย โดยเฉพาะบริเวณที่ใกล้กับหมู่เกาะสแปรตลี ซึ่งมีพันธุ์ปลาทุกชุมมากและยังคงเป็นแหล่งประมงที่ค่อนข้างสมบูรณ์ ซึ่งเคยมีรายงานว่าชาวประมงของไทยได้เคยไปทำการประมงที่บริเวณหมู่เกาะสแปรตลีนี้ด้วย